

[Начало](#) > ... > [Семейноправни Въпроси И Наследство](#) > [Развод И Законна Раздяла](#) > [Netherlands](#)

Развод и законна раздяла

 Нидерландия

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Какви са условията за получаване на развод?

Развод може да бъде поискан от двамата съпрузи (съвместна молба) или от единия от съпрузите (самостоятелна молба). И в двата случая производството се образува с подаването на молба (*verzoekschrift*) (вж. въпрос 11).

При бракоразводно производство, независимо дали то е образувано въз основа на съвместна или на самостоятелна молба, съпрузите трябва да бъдат представлявани от адвокат. Бракоразводното производство се разглежда от окръжния съд (*rechtbank*) по местопребиваването на ищеца или на единия от ищите. Молбата за развод може да бъде подадена по всяко време след сключването на брака: няма изискване съпрузите да са имали сключен брак за определен период от време. Разводът влиза в сила, когато съдебното решение бъде вписано в регистъра на ражданията, смъртните случаи, браковете и регистрираните партньорства (*registers van de burgerlijke stand*). Разводът може да бъде вписан в регистъра едва когато решението вече не подлежи на обжалване (окончателно решение). Разводът трябва да бъде вписан в регистъра в срок до 6 месеца след като решението е станало окончателно, в противен случай действието на решението се прекратява и разводът вече не може да бъде вписан в регистъра. Ако бракът е сключен в чужбина и чуждестранният акт за сключен брак не е вписан в нидерландския регистър на ражданията, смъртните случаи, браковете и регистрираните партньорства, решението за развод (постановено от нидерландския съд) следва да бъде вписано в специалния регистър на ражданията, смъртните случаи, браковете и регистрираните партньорства на община Хага.

2 Какви са основанията за развод?

В нидерландското право има едно основание за развод: непоправимо разстройство на брака. Бракът се счита за непоправимо разстроен, ако за съпрузите е станало непоносимо да продължават да живеят заедно и няма изгледи за възстановяване на добри брачни отношения. Когато молбата е подадена само от единия от съпрузите, ищецът трябва да заяви, че бракът е непоправимо разстроен и, ако другият съпруг отрече това, ищецът трябва да представи доказателства. Дали бракът е непоправимо разстроен се определя от съда. В случай на съвместна молба допускането на развода става въз основа на това, че и двамата съпрузи са убедени, че бракът им е непоправимо разстроен.

3 Какви са правните последици от развода за:

3.1 личните отношения между съпрузите (напр. фамилното име)

Разведеното лице може да се ожени/омъжи отново или да сключи регистрирано партньорство. Разводът може да окаже влияние върху използването на фамилното име на бившия съпруг. Бивш съпруг може да подаде молба до съда, с която да поиска да се отнеме правото на другия бивш съпруг да използва фамилното му/й име. Подаването на такава молба зависи от наличието на основателни причини за това и от липсата на деца, родени от брака.

3.2 подялбата на имуществото на съпрузите

Законоустановена система

Приложимата след 1 януари 2018 г. законоустановена система е режим на ограничена универсална съпругеска имуществена общност (*beperkte gemeenschap van goederen*). Това означава, че режимът на универсална съпругеска имуществена общност е ограничен до активи и дългове, които са били общи за съпрузите преди брака и до всички активи и дългове, придобити от съпрузите по време на брака. Заедно всички общо придобити преди брака активи и активите, придобити по време на брака, образуват съвместното имущество (*boedelmenging*). Съпрузите са съвместно задължени по общите дългове, възникнали преди брака или по време на брака, независимо от това кой от съпрузите е поел дълга. Кредиторът може да си събере дълга от активите, които са част от съвместното имущество. Активи и дългове, принадлежащи само на единия съпруг преди брака, не са част от режима на универсална съпругеска имуществена общност. Те остават лична собственост на въпросния съпруг. Наследствата и даренията също попадат извън законоустановения режим на ограничена универсална съпругеска имуществена общност, независимо от това кога са придобити. Наследствата и даренията, придобити преди и по време на брака, остават лична собственост на съответния съпруг.

Съпрузи, които са сключили брак преди въвеждането на законоустановения режим на ограничена универсална съпругеска имуществена общност (т.е. които са сключили брак преди 1 януари 2018 г.), подлежат на законоустановената система на режим на пълна универсална съпругеска имуществена общност. В този случай по принцип цялото имущество, придобито от съпрузите преди или по време на брака, се включва в съвместното имущество. Всички активи, притежавани от всеки от съпрузите, образуват съвместното имущество (*boedelmenging*). По принцип всички дългове, които са направени преди или по време на брака, също представляват съвместни задължения, независимо от това кой съпруг е поел дълг. Кредиторът може да си събере дълга от пълното съвместно имущество.

Както при режима на ограничена универсална съпругеска имуществена общност, така и при режима на пълна универсална съпругеска имуществена общност, приложим преди 1 януари 2018 г., имуществената общност се прекратява при развод, т.е. при вписване на съдебното решение за допускане на развода в регистъра на ражданията, смъртните случаи, браковете и регистрираните партньорства. От този момент нататък съвместното имущество преставя да съществува. При развод съвместното имущество трябва да бъде разделено. Трябва да се установи на какво от съвместното имущество всеки от съпрузите има право. Основното правило е, че всеки от съпрузите има право на половината. Съпрузите могат да решат да не спазят това правило и да вземат други решения в рамките на споразумение за уреждане при развод (*echtscheidingsconvenant*) или към момента на подялбата на имуществото.

Споразумения за съпругеска имуществена общност

Съпрузите може да изберат режим, различен от законоустановения режим, като сключат споразумение за съпругеска имуществена общност преди или (рядко) по време на брака. В тези споразумения се определят също така правилата за подялба на имуществото в случай на развод.

3.3 малолетните и непълнолетните деца на съпрузите

Родителски права

След развода и двамата родители продължават съвместно да упражняват родителските права върху всички деца, както е било по време на брака. Само в извънредни случаи от съда може да бъде поискано да присъди упражняването на родителските права само на единия родител. Молба за еднолично упражняване на родителските права може да бъде подадена от всеки от родителите или и от двамата. Родителят, на когото не е присъдено да упражнява родителските права, има право на лични отношения с детето. Всеки от родителите или и двамата родители може да поискат от съда да определи условията за посещение.

Задължение за издръжка

Ако след развода родителите продължат да упражняват съвместно родителските права, те следва да

постигнат финансови договорености във връзка с отглеждането на детето. Те могат да се обърнат към съда, за да определи такива договорености. Ако те не могат да постигнат споразумение, съдът може да определи сума, която да се плаща за издръжка. Ако упражняването на родителските права е предоставено само на единия родител, съдът, при поискване, ще прецени доколко другият родител трябва да вземе участие в поемането на разходите за отглеждането на детето. По принцип родителите следва сами да постигнат договорености относно плащането. За допълнителна информация в това отношение вж. уебсайта на [Националната агенция за събиране на плащания за издръжка \(Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen\)](#).

3.4 задължението за изплащане на издръжка на другия съпруг?

Задължението за издръжка между съпрузите продължава и след прекратяване на брака. В решението за развод или в последващо решение съдът може по искане на бивш съпруг, чийто доход не е достатъчен, за да покрива своите разходи за живот и който не може с основание да очаква да спечели такъв доход, да присъди издръжка, която се плаща от другия бивш съпруг. Издръжката може да бъде определена от съда в решението за развод или в последващо решение. Когато изчислява издръжката, съдът взема предвид нуждите на бившия съпруг, на когото ще бъде изплащана, и финансовите средства на другия бивш съпруг. Могат да бъдат взети предвид така също някои нефинансови фактори като продължителността на брака или колко дълго съпрузите са живели заедно. Ако съдът не определи срок за задължението за издръжка, то ще се прекрати след 12 години. Съдът може да удължи този срок по искане на бившия съпруг, който се нуждае от издръжка в случаи на финансови затруднения. По принцип, ако бракът е бил кратък (по-малко от 5 години) и от него не са родени деца, периодът, през който трябва да се извършват плащания за издръжка, не надхвърля продължителността на брака. Ако съпрузите или бившите съпрузи са постигнали споразумение относно плащането на издръжка, те могат да впишат тези договорености в споразумение за уреждане на развода.

4 Какво на практика означава правният термин „законна раздяла“?

Законна раздяла (*scheiding van tafel en bed*) е средство, чрез което съпрузите преустановяват своето съвместно съжителство без фактически да прекратяват брака помежду си. Законната раздяла е от интерес за съпрузите, които желаят да се разделят и да поемат правните последици от това, но които искат да останат женени/омъжени, например поради религиозни или финансови съображения. При законната раздяла се предлага възможност за помирение. Тя може да бъде и междинен етап преди прекратяването на брака. Законната раздяла влиза в сила, когато съдебното решение бъде вписано в регистъра на брачното имущество. Както при развода, това трябва да бъде направено в срок до 6 месеца.

5 Какви са условията за законна раздяла?

Единственото основание за законна раздяла е непоправимото разстройство на брака.

6 Какви са правните последици от законната раздяла?

Последиците от законната раздяла за съпружеското имущество, упражняването на родителските права (права на лични отношения), плащанията за издръжки и пенсии са същите като при развода. Бракът продължава да съществува. По закон съпрузи, които са законно разделени, не се наследяват в случай на смърт. Ако след законната раздяла съпрузите решат, че желаят напълно да се разделят, те все пак могат да подадат молба за прекратяване на брака след законната раздяла. Съпрузи, които са законно разделени, могат да живеят с нов партньор и да създадат нов живот, но не могат да сключват нов брак или регистрирано партньорство.

Самостоятелната молба за прекратяване на брака след законна раздяла не може да бъде подадена по всяко време. За самостоятелните молби важи условието за тригодишен изчаквателен период, който в определени случаи може да бъде намален от съда до една година. Тригодишният период започва да тече, считано от датата, на която законната раздяла бъде вписана в регистъра. В случай на съвместна молба за прекратяване на брака след законната раздяла няма изчаквателен период. Прекратяването на брака влиза в сила, когато решението бъде вписано в регистъра на ражданията, смъртните случаи,

браковете и регистрираните партньорства.

7 Какво означава на практика терминът „унищожаване на брака“?

Брак може да бъде унищожен само със съдебно решение, след подаването на молба. Сключеният брак не може да бъде унищожен по силата на закона (автоматично). Докато бракът не бъде унищожен, той продължава да е действителен. В закона се уточнява на какви основания бракът може да бъде унищожен и кой може да подаде молба.

8 Какви са условията за унищожаване на брака?

В закона са предвидени следните основания за подаване на молба за унищожаване: страните:

- са сключили брак въпреки наличието на пречки за встъпване в брак (изисквания за минимална възраст, липса на съгласие за брак на ненавършило пълнолетие лице, двубрачие, забранена степен на родство);
- са сключили брак по принуда или поради грешка;
- са сключили фиктивен брак;
- са сключили брак, но един от съпрузите страда от психично разстройство;
- са сключили брак, но длъжностното лице по гражданско състояние не е било компетентно;
- са сключили брак пред недостатъчен брой свидетели.

9 Какви са правните последици от унищожаването на брака?

Унищожаването има обратна сила, считано от сключването на брака. Това означава, че след унищожаването на брака от съда бракът ще се счита за никога не съществувал. При определени обстоятелства може да се направи изключение от този принцип. В този случай унищожаването има същите последици като развода. Например децата, родени от унищожен брак, продължават да са свързани с двамата съпрузи. Друго изключение се отнася до неформалния съпруг, т.е. съпруг, който не е знаел, че бракът е недействителен. В тази връзка вж. условията за унищожаване на брак, представени в отговора на въпрос 8. Неформалният съпруг може например да поиска плащане на издръжка от другия съпруг.

10 Съществуват ли алтернативни извънсъдебни способи за решаване на въпросите, свързани с развода, без да се стига до съд?

В Нидерландия медиацията е често използвана при бракоразводни дела. Съпрузите могат да се опитат да постигнат споразумение по отношение на развода и последиците от него с помощта на медиатор и, при нужда, адвокатите на съпрузите. Тези договорености се включват в споразумение за уреждане на развода, което представлява писмен документ. Споразумението може да обхваща въпроси като подялба на имущество, задължения за издръжка и отглеждане на децата. Съдът може да включи в решението си изготвеното по време на медиацията споразумение.

Съществува Асоциация на семейните адвокати и бракоразводните медиатори (*Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars*), чиито членове специализират в области като развод и плащания за издръжка. Те специализират също така бракоразводна медиация и всички аспекти, с които е свързан разводът. За допълнителна информация вж.: <https://www.verenigingfas.nl/>.

11 Къде се подава заявление (иск/искане) за развод/законна раздяла/унищожаване на брака? Какви формалности трябва да бъдат спазени и какви документи трябва да бъдат приложени към заявлението?

Молба

Бракоразводните производства винаги се образуват с подаването на молба до съда (*verzoekschrift*). В тази молба трябва да бъде посочено фамилното име, собствените имена и обичайното или постоянното пребиваване на съпрузите. Ако има ненавършили пълнолетие деца, същите данни трябва да бъдат предоставени и за тези деца. Ищецът може да поиска също така уреждането на допълнителни въпроси (*nevenvoorzieningen*) във връзка с развода. Съдът може да се произнесе по допълнителните въпроси, наред с други:

- упражняване на родителските права и режим на лични отношения с ненавършилите пълнолетие деца,
- издръжката на деца и/или бивш съпруг;
- подялба на общата собственост на съпрузите или ликвидиране на режима, определен в споразумението за съпружеска имуществена общност;
- използване на семейното жилище, както и
- пенсионно изравняване.

Адвокатът на ищеца трябва да подаде молбата до окръжния съд (*rechtbank*). Ако ищецът живее в Нидерландия, молбата може да бъде подадена до съда по съдебния район, в който живее ищецът. Ако ищецът не живее в Нидерландия, а само другият съпруг, молбата трябва да бъде изпратена до съда в съдебния район, където живее другият съпруг. Ако и двамата съпрузи живеят извън Нидерландия, молбата трябва да бъде изпратена до окръжния съд в Хага.

Какви документи трябва да бъдат представени?

- оригинални извлечения за двамата съпрузи (издадени през последните 3 месеца) от гражданския регистър, указващи гражданството, гражданското състояние и — в случай на лица, които не са нидерландски граждани — датата на влизане в Нидерландия; ако единият от съпрузите е нидерландски гражданин, а другият не е — датата на установяване в Нидерландия;
- оригинални извлечения от регистъра на ражданията (издадени през последните 3 месеца) за всички ненавършили пълнолетие деца;
- оригинално извлечение от регистъра на браковете (което трябва да бъде получено от кметството по мястото на сключване на брака и трябва да бъде издадено през последните 3 месеца); в случай на бракове, които са сключени в чужбина, е достатъчно оригиналното удостоверение за брака или по-старо извлечение, както и
- план за упражняване на родителските права, ако има ненавършили пълнолетие деца; в плана за упражняване на родителските права се включват договореностите, които родителите са поели по отношение на техните деца, като могат да бъдат предвидени мерки за ежедневните грижи за децата, тяхното образование, спортни дейности, медицински грижи, договорености за специални дни като ваканции и официални празници, финансови въпроси, както и организационни въпроси (вземане и връщане на децата).

12 Може ли да бъде получена правна помощ за покриване на разходите по производството?

Ако ищецът не може да покрие изцяло или отчасти разходите за адвокат или медиатор, той може да отговаря на изискванията за предоставяне на субсидирана правна помощ, при положение че са изпълнени определени условия. Съветът за правна помощ (*Raad voor Rechtsbijstand*) предоставя субсидирана правна помощ само чрез медиатори, които са регистрирани към него. За допълнителна информация относно условията за допустимост, моля вж. <https://www.rvr.org/>.

Правото за получаване на субсидирана правна помощ важи така също при трансгранични спорове, ако ищецът живее извън Нидерландия, но в рамките на ЕС, в съответствие с Европейската директива за правна помощ при презгранични спорове (ОВ L 26, 31.1.2003 г.). Искане за субсидирана правна помощ може да се подаде до Съвета за правна помощ в Хага по стандартния формуляр, който е предвиден в Директивата и е еднакъв във всички държави членки. При нужда Съветът за правна помощ може да помогне на заявителите да си изберат адвокат. За допълнителна информация вж.: <https://www.rvr.org/>.

При определени обстоятелства, които попадат в приложното поле на договор или конвенция, ищци, живеещи извън ЕС, може да получат правна помощ в Нидерландия. В това отношение се прилагат

следните договори: Хагската конвенция за гражданското производство (1954 г.), Европейското споразумение за предаване на молби за правна помощ (1977 г.) и Хагската конвенция за международния достъп до правосъдие (1980 г.). В тези договори е включена разпоредба, която по същество предвижда, че граждани на договарящите държави се допускат до получаване на безплатна правна помощ във всички други договарящи държави при същите условия като гражданите на въпросните други държави. Когато подобен случай възникне в Нидерландия трябва да бъде поискана декларация за липса на достатъчни средства (*verklaring van onvermogen*) от компетентния орган по обичайното местопребиваване на ищеца. Въпросният орган изпраща молбата за правна помощ и декларацията за недостатъчни средства до компетентния орган в държавата, в която ще бъде предоставена правната помощ. След това държавата преценява дали ищеца има право на безплатна правна помощ.

13 Възможно ли е да се обжалва решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака?

Да, в деловодството на апелативния съд (*gerechtshof*) може да бъде подадена жалба в срок до 3 месеца, считано от датата на решението за развода. Обикновено решението на апелативния съд може да се обжалва на правно основание пред Върховния съд (*Hoge Raad der Nederlanden*). В тези производства ищците също трябва да бъдат представлявани от адвокат.

14 Какво следва да се направи, за да се признае в държавата членка решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, което е издадено от съд в друга държава членка?

От 1 август 2022 г. в държавите — членки на ЕС, се прилага Регламент (ЕС) 2019/1111 на Съвета от 25 юни 2019 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечане на деца (преработен текст) („Регламент Брюксел IIб“). С него се отменя „Регламент Брюксел IIа“, Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000. „Регламентът Брюксел IIа“ продължава да се прилага само за производства, започнати преди 1 август 2022 г., и за автентични инструменти и споразумения, които са били официално изготвени или регистрирани или са станали изпълними преди 1 август 2022 г. „Регламент Брюксел IIб“ се прилага при развод, законна раздяла и унищожаване на брак. Според условията на Регламента решения за развод, издадени в други държави членки (с изключение на Дания), се признават в Нидерландия без изискване на специални процесуални действия (член 30, параграф 1). Аналогично за актуализиране на регистрите на гражданското състояние не се изискват специални процесуални действия, например когато в полето на удостоверението за брак трябва да бъде вписана бележка относно развода.

Всяка заинтересована страна може да образува съдебно производство за определяне дали дадено решение за развод от друга държава следва да подлежи на признаване или не. В „Регламент Брюксел IIб“ се посочват редица основания, на които може да бъде отказано признаване на развод. Например признаването не трябва да е в противоречие с обществената политика. Взема се предвид също така дали ответникът (страната, която не е подала молбата за развод) е била надлежно уведомена за производството. Самото решение обаче не може да бъде разгледано по същество. Съгласно регламента съдът на държавата членка, който е постановил решение, трябва при молба, подадена от дадена страна, трябва да издаде удостоверение по отношение на това решение (като използва стандартен формуляр). В това удостоверение се съдържа информация за държавата на произход на решението, данни за страните, дали решението е постановено в отсъствието на ответника, вида на решението, например за развод или законна раздяла, датата на решението и кой съд го е постановил.

15 Към кой съд следва да се обърне, за да се противопоставя на признаването на решение за развод/законна раздяла/унищожаване

на брака, издадено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

Ако заинтересована страна желае да оспори признаването на чуждестранно решение за развод в Нидерландия, тя може да подаде до съда молба за непризнаване от съда, разглеждащ обезпечителното производство (*voorzieningenrechter*) в съдебния район по нейното обичайно местопребиваване.

16 Кой е приложимият закон при бракоразводни дела, когато съпрузите не живеят в държавата членка на съда, който разглежда делото, или са граждани на различни държави?

На 1 януари 2012 г. влезе в сила Книга 10 от Нидерландския граждански кодекс (*Burgerlijk Wetboek*). Книга 10 от Гражданския кодекс включва сътълкновителни норми, определящи приложимото право.

Основното правило е, че съдилищата винаги прилагат бракоразводното право на Нидерландия, независимо от гражданството и обичайното местожителство на съпрузите. Ако например в Нидерландия бъде подадена молба за развод от семейна двойка, в която и двамата съпрузи са белгийски граждани, живеещи в Нидерландия, автоматично се прилага бракоразводното право на Нидерландия. Единственият случай, в който нещата не стоят по този начин, е, когато съпрузите изберат правото, което да се прилага по отношение на развода. По време на бракоразводното производство съпрузи, които са граждани на една и съща държава, могат да изберат да се прилага правото на тяхната държава по произход, а не нидерландското право. Следователно белгийската двойка може например да избере да се прилага белгийското право в областта на разводите.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

■ Последна актуализация: 11/12/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.